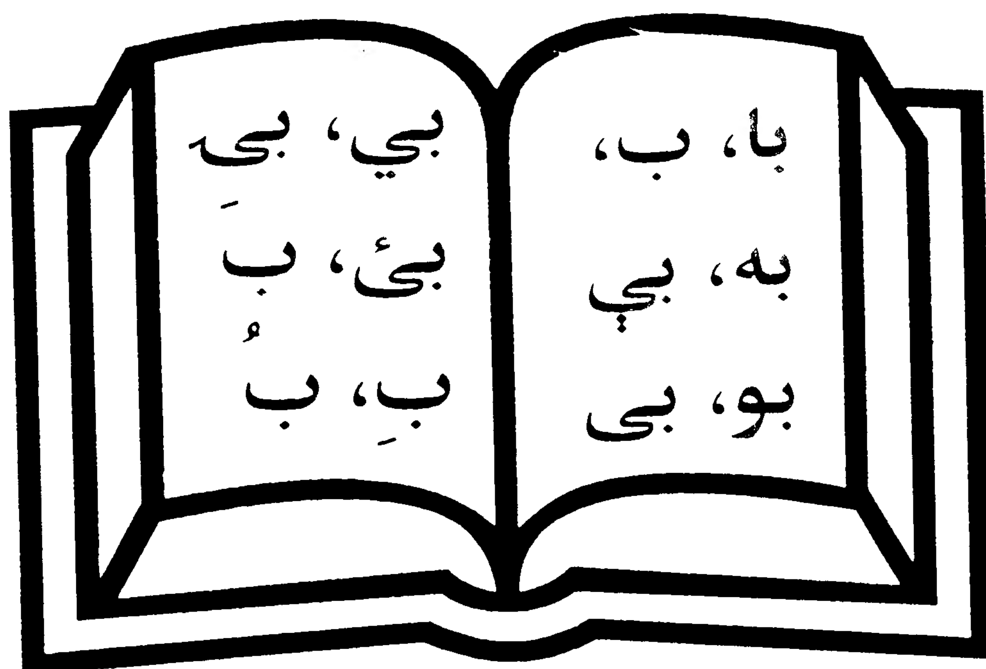
له هر چا سره د هغه له فهم سره سمه مفاهمه کوی.

(حضرت محمد "ص")

د هر توري (۱۱) خاص غږونه
او ده هغو
(۱۲) خاص شکلونه

نوښت ګر: پروفیسر ډاکټر ګل جان ورور وردګ

۱۳۷۸هـ ل

د لیک لوست ذهني کمپیوټري پروګرام

تر (۱۰) کلنۍ څېړنې وروسته په دې ورځو کې یو بشپړ ذهني کمپیوټري پروګرام د لیک لوست زده کړې ته چمتو شوی دی.

دغه عمومي پروګرام په پښتو کې (۱۲) او په دري کې (۱۰) بېلا بېل پروګرامونه لري، هر پروګرام یوه داسې ذهني برخه لري چې د یوې پردې (کاغذ) د پاسه په پښتو کې (۴۰) او په دري کې (۳۲) ځانګړي توري یا کلمې وربانديې لېدل کېږي او هغه په منظم ډول په پښتو کې (۴۰) او په دري کې (۳۲) نورې پردې (کاغذونه) رامنځ ته کوي چې د هر پروګرام پرده یا کاغذ په پښتو کې (۱۶۰۰) او په دري کې (۱۰۲۴) ځانګړې خاص توري یا کلمې څرګندوي.

په پښتو کې په (۱۲) او په دري کې (۱۰) پروګرامونو کې هر زده کوونکی (۱۲× ۱۶۰۰ =۱۹۲۰۰) او (۱۰× ۱۰۲۴ =۱۰۲۴۰) خاص خاص توري یا کلمې په خپل ذهني کمپیوټر کې په ځای کوي او د پردې (کاغذ) په مخ یې څرګندوي لوستونکي یا زده کوونکي ته دا توان ورکوي چې د ټولې نړۍ مانا لرونکي او بې مانا کلمات تلفظ او لیکل په پښتو لیک دود وربانديې تر سره کړي. که د لیک لوست د زده کړې د نصاب په برخه کې انفرادي، ملي او یا نړیوالې موسسې د وخت او مادیاتو د سپما دپاره دغه ذهني کمپیوټري پروګرام غواړي، د ښوونې او روزنې د وزارت له لارې به له داکتر ګلجان "ورور وردګ " سره په تماس کې شي. د دغه عمومي ذهني پروګرام سره مل په هره ژبه دوه دوه ډوله قاموسي برخې ځای په ځای شوېې دي چې یوه برخه یې د حرفیه خاصو توریو قاموسي کلمې او بله برخه یې د رسمیه خاصو توریو قاموسي کلمې لري او په رسمیه خاصو توریو پیل کېږي.

په هر یوه (پښتو او دري) ټوک کې (۶۰۰) کلمې د بېلګې په توکه زده کوونکو ته شته. د دغه بېلګو څخه زده کوونکي هم کولای شي چې د خپلې علاقې او اړتیا سره سمې قاموسي کلمې جوړې کړي.

بسم الله الرحمن الرحیم

له هر چا سره د هغه له فهم سره سمه مفاهمه کوی.

(حضرت محمد "ص")

د هر توري (۱۱) خاص غږونه
او د هغو
(۱۲) خاص شکلونه

نوښت ګر: پروفیسر ډاکټر ګل جان ورور وردګ

۱۳۷۸ هـ ل

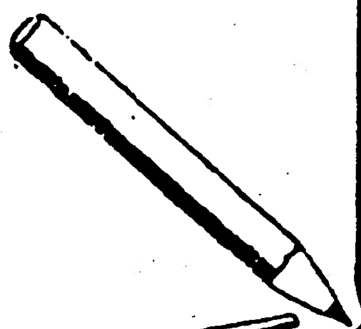
ا

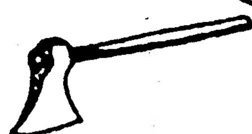
آ

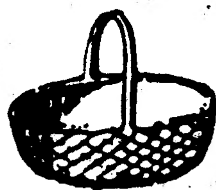
با

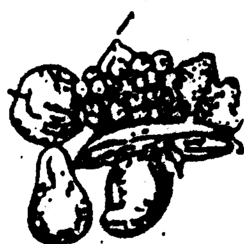
پا

تا

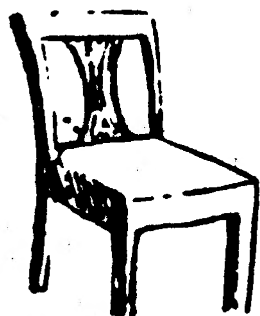
ټا

ثا

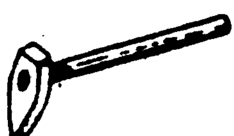
جا

چا

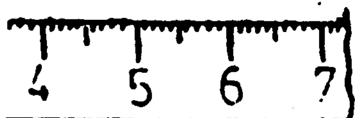
ځا

څا

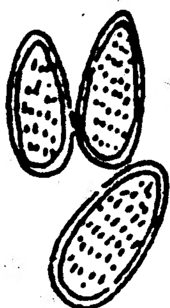
حا

خا

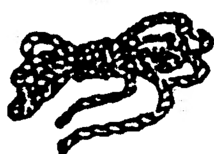
دا

ډا

ذا

را

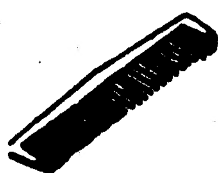
ړا

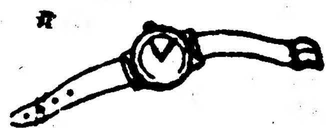
زا

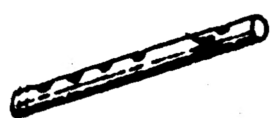

ژا

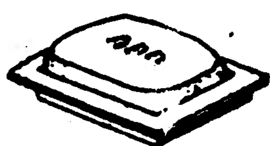

ږا

سا

شا

ښا

صا

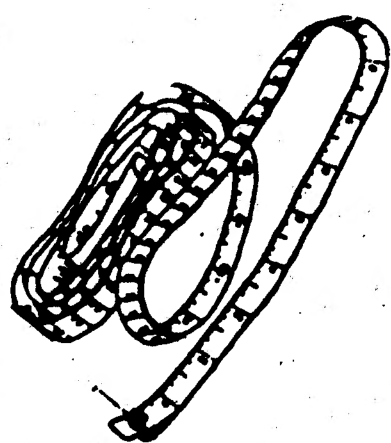
ضا

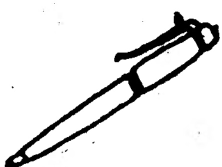
طا

ظا

عا

غا

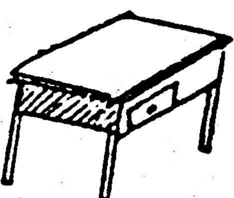
فا

قا

کا

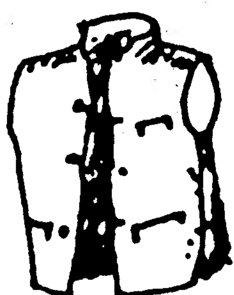
ګا

لا

ما

نا

ڼا

وا

ها

یا

آ حا سا قا

با خا شا کا

پا دا ښا ګا

تا ډا صا لا

ټا ذا ضا ما

ثا را طا نا

جا ړا ظا ڼا

چا زا عا وا

ځا ژا غا ها

څا ږا فا یا

آآ حاحا ساسا قاقا

بابا خاخا شاشا کاکا

پاپا دادا ښاښا ګاګا

تاتا ډاډا صاصا لالا

ټاټا ذاذا ضاضا ماما

ثاثا رارا طاطا نانا

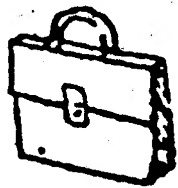
جاجا ړاړا ظاظا ڼاڼا

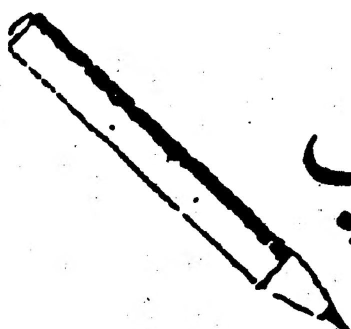
چاچا زازا عاعا واوا

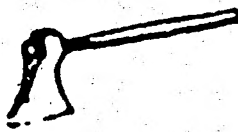
ځاځا ژاژا غاغا هاها

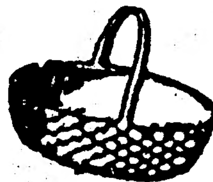
څاڅا ږاږا فافا یایا

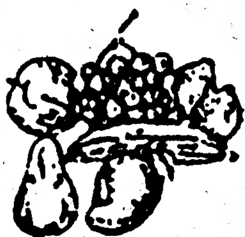
ا

با ب

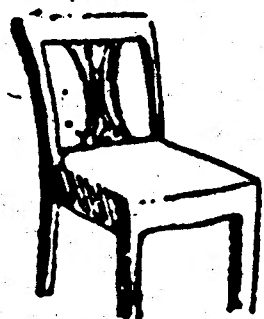
پا پ

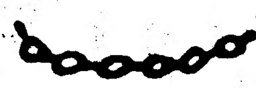
تا ت

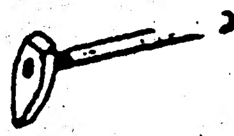
ټا ټ

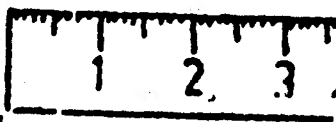
ثا ث

جا ج

چا چ

ځا ځ

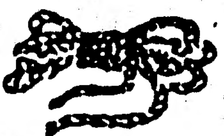
څا څ

حا ح

خا خ

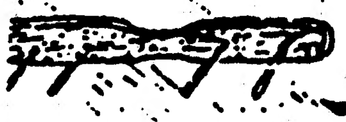
دا د

ډا ډ

ذا ذ

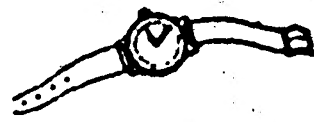
را ر

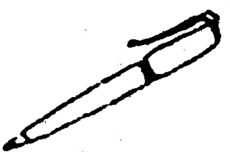
ړا ړ

زا ز

ژا ژ

ږا ږ

سا س

قا ق

شا ش

کا ک

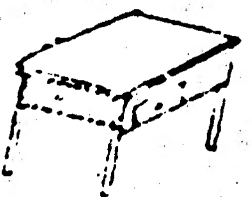
ښا ښ

ګا ګ

صا ص

لا ل

ضا ض

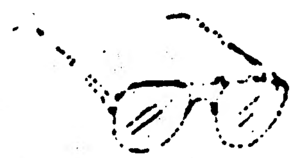
ما م

طا ط

نا ن

ظا ظ

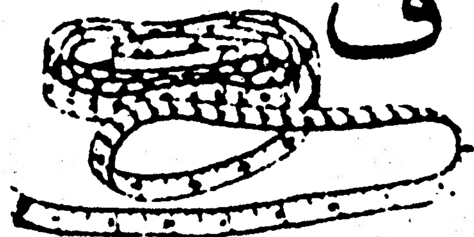
ڼا ڼ

عا ع

وا و

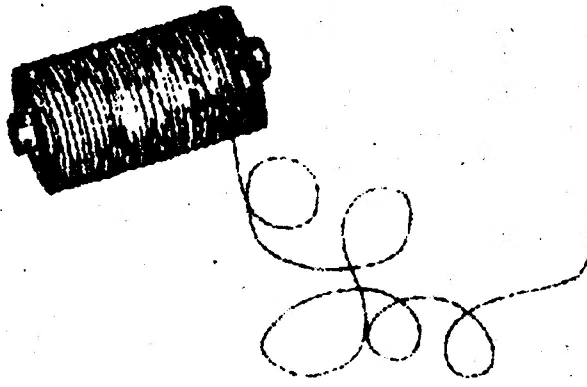
غا غ

ها ه

فا ف

یا ي

ر

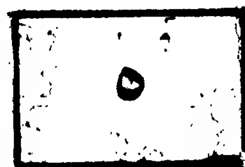

آر	حار	سار	قار
بار	خار	شار	کار
پار	دار	ښار	ګار
تار	ډار	صار	لار
ټار	ذار	ضار	مار
ثار	رار	طار	نار
جار	ړار	ظار	ڼار
چار	زار	عار	وار
ځار	ژار	غار	هار
څار	ږار	فار	یار

آب	باح	باس	باق
باب	باخ	باش	باک
باپ	باد	باښ	باګ
بات	باډ	باص	بال
باټ	باذ	باض	بام
باث	بار	باط	بان
باج	باړ	باظ	باڼ
باچ	باز	باع	باو
باځ	باژ	باغ	باهـ
باڅ	باږ	باف	بای

اب	حار	ساغ	قال
باب	خار	شاغ	کال
پاب	داس	ښاغ	ګان
تاب	ډاس	صاغ	لان
ټاد	ذاس	ضام	مان
ثاد	راس	طام	نان
جاد	ړاش	ظام	ڼاو
چاد	زاش	عام	واو
ځار	ژاش	غال	هاو
څار	ږاش	فال	یاو

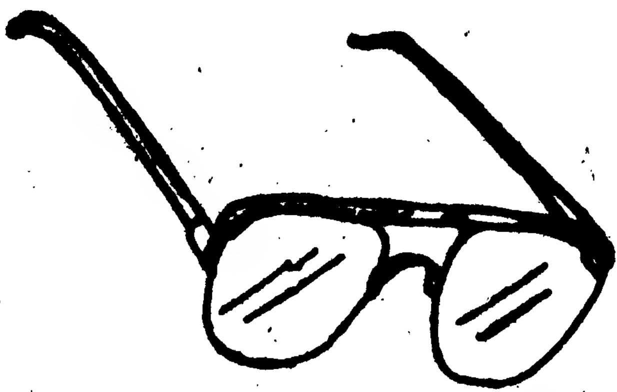

اه	حه	سه	قه
به	خه	شه	که
په	ده	ښه	ګه
ته	ډه	صه	له
ټه	ذه	ضه	مه
ثه	ره	طه	نه
جه	ړه	ظه	ڼه
چه	زه	عه	وه
ځه	ژه	غه	هه
څه	ږه	فه	يه

قابه	سابه	حابه	آبه
کابه	شابه	خابه	بابه
ګابه	ښابه	دابه	پابه
لابه	صابه	ډابه	تابه
مابه	ضابه	ذابه	ټابه
نابه	طابه	رابه	ثابه
ڼابه	ظابه	ړابه	جابه
وابه	عابه	زابه	چابه
هابه	غابه	ژابه	ځابه
یابه	فابه	ږابه	څابه

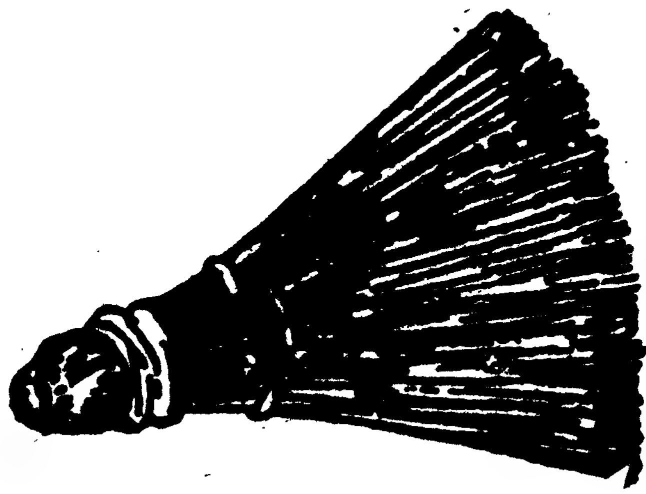
بابا	چاره	باب	جام
بابه	تازه	باد	جان
دادا	پاده	بار	داش
داده	جامه	باز	دار
لالا	ناره	بام	جام
لاله	تاپه	باغ	خان
ماما	خاده	تار	کال
کاکا	کاسه	تاک	لام
باجه	سابه	تال	شال
باشه	دانه	تاج	خال

ې

اې	حې	سې	قې
بې	خې	شې	کې
پې	دې	ښې	ګې
تې	ډې	صې	لې
ټې	ذې	ضې	مې
ثې	رې	طې	نې
جې	ړې	ظې	ڼې
چې	زې	عې	وې
ځې	ژې	غې	هې
څې	ږې	فې	یې

اې اې	حې حې	سې سې	قې قې
بې بې	خې خې	شې شې	کې کې
پې پې	دې دې	ښې ښې	ګې ګې
تې تې	ذې ذې	صې صې	لې لې
ټې ټې	ډې ډې	ضې ضې	مې مې
ثې ثې	رې رې	طې طې	نې نې
جې جې	ړې ړې	ظې ظې	ڼې ڼې
چې چې	زې زې	عې عې	وې وې
څې څې	ژې ژې	غې غې	هې هې
ځې ځې	ږې ږې	فې فې	يې يې

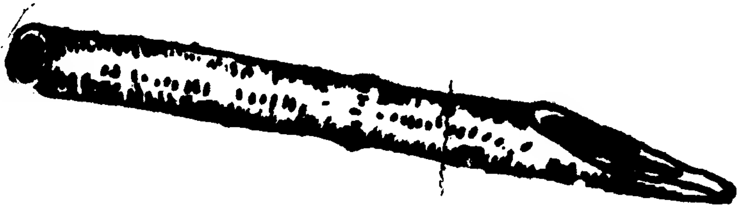
و

او	حو	سو	قو
بو	خو	شو	کو
پو	دو	ښو	ګو
تو	ډو	صو	لو
ټو	ذو	ضو	مو
ثو	رو	طو	نو
جو	ړو	ظو	ڼو
چو	زو	عو	وو
ځو	ژو	غو	هو
څو	ږو	فو	یو

او اې	حو حې	سو سې	قو قې
بو بې	خو خې	شو شې	کو کې
پو پې	دو دې	ښو ښې	ګو ګې
تو تې	ډو ډې	صو صې	لو لې
ټو ټې	ذو ذې	ضو ضې	مو مې
ثو ثې	رو رې	طو طې	نو نې
جو جې	ړو ړې	ظو ظې	ڼو ڼې
چو چې	زو زې	عو عې	وو وې
ځو ځې	ژو ژې	غو غې	هو هې
څو څې	ږو ږې	فو فې	يو يې

اه او	حه حو	سه سو	قه قو
به بو	خه خو	شه شو	که کو
په پو	ده دو	ښه ښو	ګه ګو
ته تو	ډه ډو	صه صو	له لو
ټه ټو	ذه ذو	ضه ضو	مه مو
ثه ثو	ره رو	طه طو	نه نو
جه جو	ړه ړو	ظه ظو	ڼه ڼو
چه چو	زه زو	عه عو	وه وو
ځه ځو	ژه ژو	غه غو	هه هو
څه څو	ږه ږو	فه فو	يه يو

بابه	تاته	ځاله	سابه
باجه	تابه	ځانه	ساته
بابنه	تاکه	څاره	ناغه
باره	تاله	داده	غاره
پاده	تانه	داړه	غازه
پاله	تاوه	داغه	غابنه
پانه	تاټه	دانه	غاله
پاوه	جاله	راځه	شاله
پاکه	جامه	راسه	لاله
تازه	جاغه	راشه	لامه

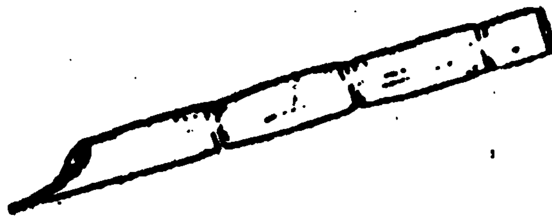

ی

ای	حی	سی	قی
بی	خی	شی	کی
پی	دی	ښی	ګی
تی	ډی	صی	لی
ټی	ذی	ضی	می
ثی	ری	طی	نی
جی	ړی	ظی	ڼی
چی	زی	عی	وی
ځی	ژی	غی	هی
څی	ږی	فی	یی

ای بی	حی خی	سی شی	قی کی
بی پی	خی دی	شی ښی	کی ګی
پی تی	دی ډی	ښی صی	ګی لی
تی ټی	ډی ذی	صی ضی	لی می
ټی ثی	ذی ری	ضی طی	می نی
ثی جی	ری ړی	طی ظی	نی ڼی
جی چی	ړی زی	ظی عی	ڼی وی
چی ځی	زی ژی	عی غی	وی هی
ځی څی	ژی ږی	غی فی	هی یی
څی حی	ږی سی	فی قی	یی ای

باره	بوتی	زاړه	چاقو
بوره	تور	دوړه	کوزه
راشه	توری	دوبی	کاسه
بورې	واړه	واړه	شارو
دارو	ځائې	روژه	اوبه
توبه	ډاډه	ژی	غاړه
توره	توخې	توله	غوره
ټاپه	اوړه	تیره	غوری
ټوټه	روژه	بابنه	واده
ټوټې	جوړه	خاصه	پاخه

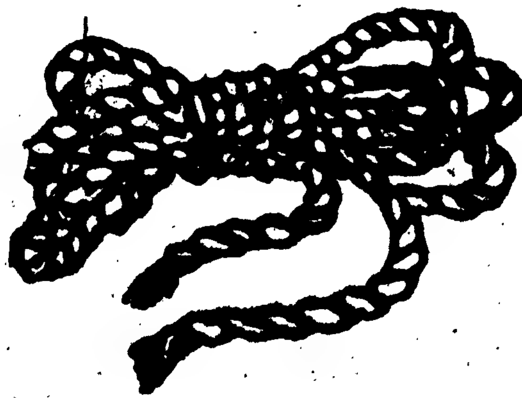
ي

اي	حي	سي	قي
بي	خي	شي	کي
پي	دي	ښي	ګي
ت	ډي	صي	لي
ټي	ذي	ضي	مي
ثي	ري	طي	ني
جي	ړي	ظي	ڼي
چي	زي	عي	وي
ځي	ژي	غي	هي
څي	ږي	في	يي

ډي بي	حي خي	سي شي	قي کي
بي پي	خي دي	شي ښي	کي ګي
پي تي	دي ډي	ښي صي	ګي لي
تي ټي	ډي ذي	صي ضي	لي مي
ټي ثي	ذي ري	ضي طي	مي ني
ثي جي	ري ړي	طي ظي	ني ڼي
جي چي	ړي زي	ظي عي	ڼي وي
چي ځي	زي ژي	عي غي	وي هي
ځي څي	ژي ږي	غي في	هي يي
څي حي	ږي سي	في قي	يي ډي

ای اي	جي جی	سي سی	قی قي
بی بي	ځي ځی	شي شی	کی کي
پی پي	دي دی	ښي ښی	ګی ګي
تی تي	ډي ډی	صي صی	لی لي
ټی ټي	ذي ذی	ضي ضی	می مي
ثی ثي	ري ری	طي طی	نی ني
جی جي	ړي ړی	ظي ظی	ڼی ڼي
چی چي	زي زی	عي عی	وی وي
ځی ځي	ژي ژی	غي غی	هی هي
څی څي	ږي ږی	في فی	یی یي

راشه	دوبی	فیته	قاضي
رام	دوبي	کالي	ځاله
راشي	اوړی	ګانه	هاغه
راغی	اوړي	غیبي	ښدره
راځي	قاري	رویا	چای
پولی	باقي	یارو	آلو
غاښی	شادي	شورا	پاخه
غاښي	ښادي	غاښونه	دي
لار	ساړه	غاښی	دی
طوطي	سابه	غاښي	نوراني

ی

اي ای	حي حی	سي سی	قي قی
بي بی	خي خی	شي شی	کي کی
پي پی	دي دی	ښي ښی	ګي ګی
تي تی	ډي ډی	صي صی	لي لی
ټي ټی	ذي ذی	ضي ضی	مي می
ثي ثی	ري ری	طي طی	ني نی
جي جی	ړي ړی	ظي ظی	ڼي ڼی
چي چی	زي زی	عي عی	وي وی
ځي ځی	ژي ژی	غي غی	هي هی
څي څی	ږي ږی	في فی	يي يی

ای ائ	حی حئ	سی سئ	قی قئ
بی بئ	خی خی	شی شئ	کی کئ
پی پئ	دی دئ	ښی ښئ	ګی ګئ
تی تئ	ډی ډئ	صی صئ	لی لئ
ټی ټئ	ذی ذئ	ضی ضئ	می مئ
ثی ثئ	ری رئ	طی طئ	نی نئ
جی جئ	ړی ړئ	ظی ظئ	ڼی ڼئ
چی چئ	زی زئ	عی عئ	وی وئ
ځی ځئ	ژی ژئ	غی غئ	هی هئ
څی څئ	ږی ږئ	فی فئ	یی یئ

کنه	عام توري	د هر توري "١٢" حركتونه او خاص نومونه												د هر توري متصل شكلونه
		ا	ه	ې	ي	و	ۍ	ی	ئ	ـٔ	ـَ	ـِ	ـُ	پيل ـ وسط ـ پای
١	ا	آ	اه	اې	اي	او	اۍ	ای	ائ	ا	ا	ا	ا	...ـا
٢	ب	با	به	بې	بي	بو	بۍ	بی	بئ	ب	ب	ب	ب	بـ...ـبـ...ـب
٣	پ	پا	په	پې	پي	پو	پۍ	پی	پئ	پ	پ	پ	پ	پـ...ـپـ...ـپ
٤	ت	تا	ته	تې	تي	تو	تۍ	تی	تئ	ت	ت	ت	ت	تـ...ـتـ...ـت
٥	ټ	ټا	ټه	ټې	ټي	ټو	ټۍ	ټی	ټئ	ټ	ټ	ټ	ټ	ټـ...ـټـ...ـټ
٦	ث	ثا	ثه	ثې	ثي	ثو	ثۍ	ثی	ثئ	ث	ث	ث	ث	ثـ...ـثـ...ـث
٧	ج	جا	جه	جې	جي	جو	جۍ	جی	جئ	ج	ج	ج	ج	جـ...ـجـ...ـج
٨	چ	چا	چه	چې	چي	چو	چۍ	چی	چئ	چ	چ	چ	چ	چـ...ـچـ...ـچ
٩	ځ	ځا	ځه	ځې	ځي	ځو	ځۍ	ځی	ځئ	ځ	ځ	ځ	ځ	ځـ...ـځـ...ـځ
١٠	څ	څا	څه	څې	څي	څو	څۍ	څی	څئ	څ	څ	څ	څ	څـ...ـڅـ...ـڅ
١١	ح	حا	حه	حې	حي	جو	حۍ	حی	حئ	ح	ح	ح	ح	حـ...ـحـ...ـح
١٢	خ	خا	خه	خې	خي	خو	خۍ	خی	خئ	خ	خ	خ	خ	خـ...ـخـ...ـخ
١٣	د	دا	ده	دې	دي	دو	دۍ	دی	دئ	د	د	د	د	...ـد
١٤	ډ	ډا	ډه	ډې	ډي	ډو	ډۍ	ډی	ډئ	ډ	ډ	ډ	ډ	...ـډ
١٥	ذ	ذا	ذه	ذې	ذي	ذو	ذۍ	ذی	ذئ	ذ	ذ	ذ	ذ	...ـذ
١٦	ر	را	ره	رې	ري	رو	رۍ	ری	رئ	ر	ر	ر	ر	...ـر
١٧	ړ	ړا	ړه	ړې	ړي	ړو	ړۍ	ړی	ړئ	ړ	ړ	ړ	ړ	...ـړ
١٨	ز	زا	زه	زې	ري	زو	زۍ	زی	زئ	ز	ز	ز	ز	...ـز
١٩	ژ	ژا	ژه	ژې	زي	ژو	ژۍ	ژی	ژئ	ژ	ژ	ژ	ژ	...ـژ
٢٠	ږ	ږا	ږه	ږې	ږي	ږو	ږۍ	ږی	ږئ	ږ	ږ	ږ	ږ	...ـږ

د ليك نښاني : . - ؟ - ! - ، - ؛ - " " - ( ) ....

ګڼه	عام توري	د هر توري "۱۲" حرکتونه او خاص نومونه												د هر توري متصل شکلونه
		ا	ه	ې	و	ي	ی	ۍ	ئ	ـٔ	ـَ	ـِ	ـُ	پیل ـ وسط ـ پای
۲۱	س	سا	ساه	سې	سو	سي	سی	سۍ	سئ	س	س	س	س	سـ...ـسـ...ـس
۲۲	ش	شا	شه	شې	شو	شي	شی	شۍ	شئ	ش	ش	ش	ش	شـ...ـشـ...ـش
۲۳	ښ	ښا	ښه	ښې	ښو	ښي	ښی	ښۍ	ښئ	ښ	ښ	ښ	ښ	ښـ...ـښـ...ـښ
۲۴	ص	صا	صه	صې	صو	صي	صی	صۍ	صئ	ص	ص	ص	ص	صـ...ـصـ...ـص
۲۵	ض	ضا	ضه	ضې	ضو	ضي	ضی	ضۍ	ضئ	ض	ض	ض	ض	ضـ...ـضـ...ـض
۲۶	ط	طا	طه	طې	طو	طي	طی	طۍ	طئ	ط	ط	ط	ط	طـ...ـطـ...ـط
۲۷	ظ	ظا	ظه	ظې	ظو	ظي	ظی	ظۍ	ظئ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظـ...ـظـ...ـظ
۲۸	ع	عا	عه	عې	عو	عي	عی	عۍ	عئ	ع	ع	ع	ع	عـ...ـعـ...ـع
۲۹	غ	غا	غه	غې	غو	غي	غی	غۍ	غئ	غ	غ	غ	غ	غـ...ـغـ...ـغ
۳۰	ف	فا	فه	فې	فو	في	فی	فۍ	فئ	ف	ف	ف	ف	فـ...ـفـ...ـف
۳۱	ق	قا	قه	قې	قو	قي	قی	قۍ	قئ	ق	ق	ق	ق	قـ...ـقـ...ـق
۳۲	ك	كا	كه	كې	كو	كي	كی	كۍ	كئ	ك	ك	ك	ك	كـ...ـكـ...ـك
۳۳	ګ	ګا	ګه	ګې	ګو	ګي	ګی	ګۍ	ګئ	ګ	ګ	ګ	ګ	ګـ...ـګـ...ـګ
۳۴	ل	لا	له	لې	لو	لي	لی	لۍ	لئ	ل	ل	ل	ل	لـ...ـلـ...ـل
۵۳	م	ما	مه	مې	مو	مي	می	مۍ	مئ	م	م	م	م	مـ...ـمـ...ـم
۳۶	ن	نا	نه	نې	نو	ني	نی	نۍ	نئ	ن	ن	ن	ن	نـ...ـنـ...ـن
۳۷	ڼ	ڼا	ڼه	ڼې	ڼو	ڼي	ڼی	ڼۍ	ڼئ	ڼ	ڼ	ڼ	ڼ	ڼـ...ـڼـ...ـڼ
۳۸	و	وا	وه	وې	وو	وي	وی	وۍ	وئ	و	و	و	و	....و
۳۹	ه	ها	هه	هې	هو	هي	هی	هۍ	هئ	ه	ه	ه	ه	هـ...ـهـ...ـه
۴۰	ی	یا	یه	یې	یو	یي	یی	یۍ	یئ	ی	ی	ی	ی	یـ...ـیـ...ـی

یادونه:- ښه به دا وي چې د لومړي ردیف د(ی) د حرکت کور تر پایه بې نقطو ومنل شي.

خاص توري ← عام توري ↓	سړی	سړۍ	سړې
ا	ایب	ایب	اېب
ب	بىب	بیب	بېب
پ	پىپ	پیپ	پېپ
ت	تىت	تیت	تېت
ټ	ټىټ	ټیټ	ټېټ
ث	ثىث	ثیث	ثېث
ج	جىج	جیج	جېج
چ	چىچ	چیچ	چېچ
ځ	ځىځ	ځیځ	ځېځ
څ	څىڅ	څیڅ	څېڅ
ح	حىح	حیح	حېح
خ	خىخ	خیخ	خېخ
د	دىد	دید	دېد
ډ	ډىډ	ډیډ	ډېډ
ذ	ذىذ	ذیذ	ذېذ
ر	رىر	ریر	رېر
ړ	ړىړ	ړیړ	ړېړ
ز	زىز	زیز	زېز
ژ	ژىژ	ژیژ	ژېژ
ږ	ږىږ	ږیږ	ږېږ

یادونه:- ښه به دا وي چې په لومړي ردیف کې د (ی) د حرکت کور تر پایه بې نقطو ومنل شي.

خاص توري ← / عام توري ←	سړی	سړي	سړې
س	سىس	سیس	سېس
ش	شىش	شیش	شېش
ښ	ښىښ	ښیښ	ښېښ
ص	صىص	صیص	صېص
ض	ضىض	ضیض	ضېض
ط	طىط	طیط	طېط
ظ	ظىظ	ظیظ	ظېظ
ع	عىع	عیع	عېع
غ	غىغ	غیغ	غېغ
ف	فىف	فیف	فېف
ق	قىق	قیق	قېق
ک	کىک	کیک	کېک
ګ	ګىګ	ګیګ	ګېګ
ل	لىل	لیل	لېل
م	مىم	میم	مېم
ن	نىن	نین	نېن
ڼ	نىڼ	نیڼ	نېڼ
و	وىو	ویو	وېو
ه	هىه	هیه	هېه
ي	يىي	ییي	يېي

د حرفیه خاصو توریو قاموسي کلمي

اوبه	اومه	آسانه	بازو
اوده	اونۍ	آسوده	باسي
اوړه	اووه	آفاقي	بانبه
اوړی	اې	آلو	باغي
اوږه	ایره	آلوچه	باڼه
اوږۍ	ایرې	آني	باقي
اوسا	ایلۍ	آوازه	باقی
باټه	ایماني	بادامي	بالاخانه
باټې	آبي	بادي	بانه
باجه	آرامي	باډۍ	یاري
باچا	آرزو	باراني	باڼه
باداري	آریانا	باریکي	بویه
اوسۍ	آریانه	باړه	بوټې
اوشه	آریایي	بازار	بوټۍ
ارمه	آزادي	بازاري	بوجۍ

بورې	بې دينه	بې عيبه	بې هوشه
بودا	بې ديني	بې فايدې	بې هيلې
بودايي	بې ډاډه	بې قيده	پاتا
بوده	بېډې	بېکاره	پاته
بې آبه	بېروحه	بې کوره	پاته شونې
بې ايمانه	بېره	بېګاه	پاچا
بې ايماني	بېړه	بېګاه ته	پاچايي
بېباکي	بې باکه	بېکانه	پاخه
بې پامه	بې روحه	بې لارې	پاخې
بې پايه	بېزاره	بينا	پاره
بې چاره	بې زوره	بې نامه	پالوده
بې ځايه	بې سا	بې واره	پاليسې
بېخوبه	بېسېکه	بېنامه	پانه
بې خوبي	بې شانه	بې ناموسه	پايه
بېدانه	پېښې	بې ناموسې	پوښه

بوجۍ	پولادي	توګه	ټوپۍ
پوره	پوله	توله	ټوټه
پورې	تازۍ	ته	ټوکه
پوکانه	تاسې	تې	ټولې
پوکۍ	تالا	تیزه	ټېکه داري
پوهه	تاواني	تیږه	ټېکه
په	تاني	تېشه	ټېله
پې	تاوه	تیغه	ثاني
پیاده	توبه	تیکه	ج
پیچومی	توتي	تېلي	جاپاني
پیره داري	توخې	ټاپه	جادو
پیړۍ	توره	ټاټوبی	جاده
تا	توری	ټوپۍ	جادې
تازه	توړۍ	ټوخا	جاړو
تازي	توښه	ټوخی	جاړي

جاسوسي	چاره سازي	ځاله	حاجي
جاله	چاړۍ	ځايي	حاره
جالۍ	چاړه	ځولۍ	حامی
جامه	چاکو	ځيره	حاوي
جاني	چالاکي	ځيلي	حوره
جوپه	چالاني	ځيلۍ	حي
جوړه	چاقو	ځيني	خاپوړي
جوغه	چوپاني	څاپيړه	خاده
جولا	چوټۍ	څارو	خاره
جيبي	چيرې	څاړی	خاسه
چا	چيغه	څو	خاشه
چاپي	چينه	ځودی	خاصه
چاټۍ	چيني	څې	خاکه
چونه	ځې	څيره	خاکي
چې	ځائی	حې	خاله
چينه	ځائۍ	حورې	خالو

خالي	خیمه	دې	راغه
خالیګا	دا	دېره	رانۍ
خاني	دادا	دېسي	راوه
خوسا	دونه	دېګې	راوي
خوسی	دارو	ديني	رایه
خوشالي	داړه	دېوالي	روسي
خوشایه	داسې	ډاکه	روغه
خوله	دوبي	ډاګه	روڼا
خونه	دوره	ډاګي	روما
خوني	دودې	ډوډۍ	روهي
خې	دودي	ډولۍ	روهیله
خېټو	دوړه	ډېرۍ	رویا
خېټه	ده	ډېوه	ریچه
خیره	دی	راشه	رېدي
خیله	دي	راضي	ریښه

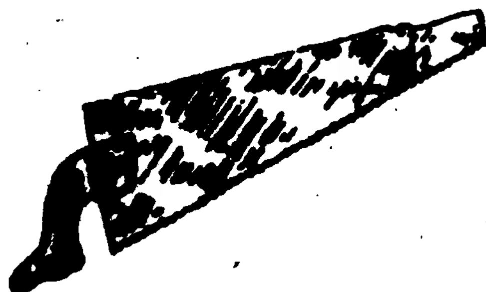
روهيله	ساحه	سبلو	شوخي
رويا	سادو	سينه	شوده
ريچه	سارايي	شا	شودې
رېدي	ساړه	شا په شا	شوکه
ريښه	ساقي	شاباسی	شوله
ذاتي	سامانه	شاتوری	شومه
زاړه	سامي	شانه	شي
زامه	ساهو	شادي	شيدې
زينه	سويه	شارو	شيره
ږلی	سودا	شاکاسه	شېريني
ږې	سورې	شاقه	شبله
ږيره	سوره	شامی	شينه
سا	سوله	شانه وانه	ښادي
سابه	سيلاني	شاهي	ښارو
ساپی	سيلاوه	شولې	ښايي

ښه	غوټه	قالینه	کوزه
ښی	غوټۍ	قابو	کوسه
صافی	غوری	کابو	کوکه
صوبه	غوري	کاپي	کومه
صافي	غوزی	کاته	کوله
طوطي	غولی	کاناډا	کویه
طوفاني	فامیلي	کالي	که
عادي	فاني	کاڼه	کې
عامه	فولادي	کاني	کیسه
عیاشي	فیته	کاهو	کیسۍ
عیني	فیروزه	کوټه	کیلو
غاړه	قاچاقي	کوټې	کېله
غازي	قاري	کوچه	ګاټې
غاښونه	قانوني	کوچی	ګاډی
غوبه	قاضي	کور	ګاډۍ

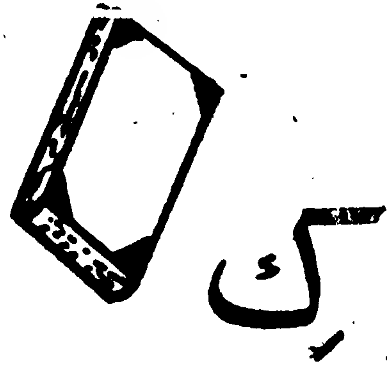
لالا	مادي	مو	والي
لوبه	مانی	منه	واوا
لوته	ماسی	موچي	وايه
لاهو	ماشه	موده	وی
لايه	ماشي	موذي	ویره
لوخه	ماښامي	موسيقي	ويزه
لوری	ماضي	مولی	ویښه
لومه	ماله	موکه	وينه
لويه	مالي	مې	وينې
لېچه	ماما	ميخې	ها ها
لېمه	مايه	ميداني	هورې
لېوه	مانا	ميده	هوړه
لوټه	ماهي	مېړانه	هوسا
ماته	مانو	مېږه	هوسايي
ماده	مانی	مېښه	هوسی
هيله	هيلی	يارانه	يونو

د رسمیه خاصو توریو قاموسي کلمي

ا

اره	حلقه	سبا	قدیمه
بری	خلی	شړۍ	کته
پښې	دوا	ښځه	ګړۍ
تبې	ډله	صرافي	لرې
ټټو	ذخیره	ضمیمه	منه
ثنا	ردي	طیاره	نساجي
جره	ړچا	ظریفي	نوڼ
چپه	زره	عمه	وری
ځلا	ږلۍ	غدۍ	هوا
څلی	ژبه	فراري	یما

كِ

اسلام	حرص	سنبج	قرائت
بلاد	خطابه	شدت	كتاب
پسته	دفاع	بڼ	ګ
تكه	ډ	صفت	لسان
تكسي	ذهني	ضد	متر
ثقل	رزق	طبي	نسبت
جدي	ړ	ظ	ڼ
چك	زندان	عشق	وجدان
ځني	ژ	غـذا	هجران
څراخ	ږ	فلتر	يــ

بُ

امت	حجره	سنت	قمري
بلبل	خرما	شکر	کفر
پسته	د	بڼ	ګمان
ترکي	ډ	صلح	لعاب
ټ	ذ	ضعف	منظم
ثقه	رخصت	طغیان	نطق
جمله	ړ	ظلم	ڼ
چرت	زهل	عرف	وزګار
ځ	ژ	غلام	هنر
څنی	ږمنځ	فرصت	ي

کتاب

نــوم زمــا کتــاب دی

ښکلی مې هربــاب دی

زه دې ښه آشــنا يمــه

تاتــه کيســې وايمــه

مشــق دې د ليکلــو يم

هــم دې د لوســتلو يم

پاک مې له ګردونو کــړه

پام مې په رسمونو کــړه

ښکلی مې هر بــاب دی

نــوم زمــا کتــاب دی.

تواضع

یوه ورځ محمد رسول الله (ص) او ملګرو یې په یوه دښته کې پسه حلالوه.

یوه وویل: "حلال به یې زه کړم." بل وویل:" پوست به یې زه وباسم.

دریم وویل:" پوخ به یې زه کړم." څلورم هم یو کار په غاړه واخیست.

محمد رسول الله (ص) وفرمایل ::" زه به خس راوړم."

ملګرو یې وویل: "یا رسول الله (ص) تاسې آرام کینئ!"

محمد رسول الله (ص) وفرمایل :" د خدای (ج) دا خوښه نه ده چې یو بنده تر نورو ځان اوچت وګڼي."

پخپله مبارک خس راټول کړل او رایې وړل.

حمد

ځمکه ستا ده آسمان ستا دی
ښکته پورته جهان ستا دی
ونې بوټي دي که غرونه
رنګ په رنګ که دي ګلونه
که ښایسته ښایسته مرغان دي
شپه او ورځ دې ثنا خوان دي
لمر سپوږمۍ ده او که ستوري
ستا رڼا ده په هر لوري
په هر څه کې ستا قدرت دی
په هرچا کې ستا صفت دی
ستا ثنا وايي انسان
ستا ثنا وايي حیوان
ټول مخلوق د دې جهان ستا
همېشه دی ثنا خوان ستا

خاص ښوونکي ته

د هر چا سره د هغه د فهم سره سمه مفاهمه کوئ
حضرت محمد (ص)

د غونډ پروګرام هدف

په باندنۍ او ننه وقایه د (ب) خ ص او چپ توري څرګندیږي، په پښتو کې د هر توري (۱۲) بڼې چې هره خاصه بڼه یې د کمپیوټري پروګرام بېلګې لري (په دري کې (۱۰) دي) درس ورکوي.

د هر پروګرام پیل په رسم لرونکي حرکت چې د پاڼې په سر کې څرګندیږي پیل کیږي.

درس د زده کونکي له نژدې چاپیریال څخه پیل کیږي، لمن یې ورو ورو غوړیږي، د پروګرام په پیل کې په تېره بیا د لومړي پروګرام د هر زده کوونکي نوم چې ښوونکی پخوا مشقي لیکلی یو یو په لوړ آواز اخستل کیږي. هر زده کوونکی چې اوري اوویني یې ورځي خپل نوم تر لاسه کوي. ښوونکی اول خپل نوم په تخته لیکي د لومړي آواز او د وروستي آواز تر توري (شکل) لاندې خط کاږي لکه تور یالي، شریفه د دغه عمل په لېدلو سره زده کوونکي په دې پوهېږي چې د بېل بېل آواز د پاره بېل بېل توری یا شکل ټاکل شوی.

ښوونکی د یوه یوه زده کوونکي نوم په تخته لیکي زده کوونکي خپل نوم چې ورسره دی پرتله کوي د هر چا نوم چې لیکل شوی وي هغه ورځي دواړه نومونه سره پرتله کوي په لوړ آواز یې دوه ځله یو له کاغذ څخه بل له تختې څخه، په لوړ آواز لولي، د لومړي او وروستي آواز تر توري (شکل) لاندې خط کاږي لکه (دو راني) د زده کوونکو د نومونو څخه په حاضرۍ کې چې ښوونکی د هر چا نوم د

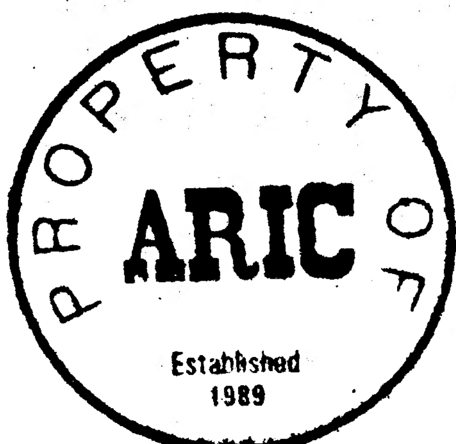
ټولګي په مخ کې پورته کوي د نوم ښتن حاضر وايي او هم د نوبت ورکولو په وخت هغه زده کونکی د سوال ځواب وايي چې ښوونکی يې نوم پورته کړی، خو ښوونکي سوال عمومي کوي تر څو ټول زده کوونکي ورته ځور شي او ځواب هغه زده کوونکی ورکوي چې نوم يې ټولوزده کوونکو لېدلی.

بيا د ښوونکي تر لارښوونی وروسته هر زده کوونکی د خپل نامه لومړی عام توری د (آ) په آواز په شفاهي ډول خاص کوي لکه سور ګل (سا) شير محمد (شا) ولي ګل (وا) عبيد (عا) تر هغه وروسته د هر پروګرام په پيل کې چې په رسم لرونکي حرکت پيل کيږي لکه د لومړي مخ د اعصا په (آ) او د (۷) مخ د تار (ر) خاص کوي، په لومړي مخ کې انګور په (آ) بکس په (با) پنسل په (پا) تبر په (تا) تکړي پهرتااو د (۷) مخ د (ر) عام توري په ساکن ډول خاص کوي او د تارله رسم او کلمې ځخه په ګته اخستلو زده کوونکی په مفهوم په شفاهي ډول پوهوي.

د زده کوونکو تجروبو ته پراختيا ورکوي لکه (آ) په (آر)، (با) په (بار) (پا) په (پار) د مشق او تمريني مثالونه چې د دوهم او دريم مخ په (۴) او (۵) مخ کې د (۳) او (۶) مخ په (۸) مخ کې راغلي وي دومره پراختيا مومي چې شمېر يې د مانا لرونکو او بې مانا توريو او کلمو له (۴۰) ځخه تر (۱۶۰۰) او کله کله تر(۳۲۰۰) پورې رسېږي لکه په دوهم او دريم مخ کې آآ، بابا، پاپا.. آبا، باپا، پاتا... آبا، آپا، آتا، آتا....

د (۷) مخ د (ر) په ځای د الفبې (۴۰) توري په وار سره راوړل د (۴۰) ځخه (۱۶۰۰) ته رسېږي او که د ښې لوري خاص توري هر يو د کيڼ توري سره سرټر پايه راشي شمېر يې (۳۲۰۰) ته رسېږي.

دغه ډول ويل او ليکل د هر پروګرام په پيل کې چې په رسم لرونکي مشق او پيل کېږي منځ ته راتلای شي.

په لس کلن مهاجرت کې مؤلف دغه تاليفات کړي دي:

I په B.E.F.A.R.E کې له ۱۹۸۹ څخه تر ۱۹۹۴ پورې

۱ د ليك لوست لومړی کتاب ۲ د لوست کتاب ۳_ د لويانو لپاره د رياضي پروګرام دوه ټوکه ۴ د ښوونکي لارښوود د پورتنيو کتابونو لپاره. ۵ د دريم ټولګي قرائت ۶ د ښوونکي د عمومي لارښود تنظيم کوونکی

II په ځانګړي توګه ۱۹۹۲ څخه تر ۱۹۹۹ پورې:

۱ د ليك لوست ګلی يا د هر توري (۱۲) خاص نومونه.

۲ کليد خواندن و نوشتن يا (۱۰) نام خاص هر حرف دري.

۳ پښتو او دري ليك لوست، د مور او ماشوم روغتيا.

۴ پښتو او دري ليك لوست، د مور او ماشوم روغتيا جلا جلا.

۵ د مور او ماشوم روغتيا، په پښتو او دري.

۶ د لومړي ټولګي هيجايي قرائت، په پښتو او دري.

۷ د لويانو لپاره هيجايي ليك لوست، په پښتو او دري.

۸ د ښوونکي لارښود، په پښتو.

۹ د افغانستان د شمالي او شمال غربي ولايتونو د پښتنو استوګنځي.

۱۰ په بيان، وفا، خاوره، بلاغ، غازي اخبارونو کې علمي او تربيتي مقالې.

۱۱ په EIL کوئټه، WUFA دانا، د پيښور د پښتو اکيډمی کې پښتو مجله. د نابينايانو (روشندلانو) لپاره علمي او تربيتي مضامين.

د پښتو (۱۲) او دري (۱۰) پروګرامونه سره له نورو موادو محفوظ دي.

نوښت ګر: پروفيسر ډاکټر ګل جان ورور وردګ

۱۳۷۸هـ ل